

RĂSĂRITUL NOSTRU

67 M.

Universității Regale Ferdinand I,
din CLUJ.
Nr. 395 1934
EXEMPLAR LEGAL.

APARE LUNA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
STR. POȘTA VECHĂ Nr. 23
— FOCȘANI —

Organ Pedagogic, Cultural și Social
al Surdo-muților din România
Director V. DIMITRIU-LEORDA

ABONAMENTE :

Autorități, instituții	500 lei pe an
Particulari	200 lei pe an
Surdo-muți	100 lei pe an

CUVÂNT ÎNANTE!

Nevoia de-a fi și noi cunoșcuți — în manifestările noastre — de semenii noștri normali; dorința de a ne atinge țelurile noastre în tropotul și ritmul civilizației — prin cultura intelectuală, prin ridicarea școlii noastre la rangul de adevărată instituție națională, prin puterea de viață și lumină — m'a îndemnat să scot această foaie sperând că vom găsi aprecierea cuvenită ce o aștept plin de nădejde dela cei buni ce știu și înțeleg durerile noastre — ale noastre, cei fără de graiu și de auz — în adâncul căror suflete frământate de apăsătoare nenorocire și nedreptate... dar plecate nemilosului destin — se petrec cele mai cumplite tragedii.

Progresul civilizației, prosperitatea unei națiuni — epoca științei și a tehnicii de după război — nu va putea fi completă în România-Mare atâta

timp cât instituția noastră nu va fi recunoscută în drepturile ei, în cerințele ei de îmbunătățire și de introducerea învățământului superior, după normele din străinătatea civilizată, unde totul, de mult, s'a vulgarizat... încât noi — români — aflând numai din ziare ce se întâmplă dincolo de granița noastră, rămânem un emoționant specimen în fața ori căror evenimente și atitudini de orice ordin ce privește viața cultural-socială a surdo-muților, că de exemplu acum câte-va săptămâni când o d-ră surdo-mută — Suzanne Lavaud — a tucert la Sorbona titlul de doctor în litere.

Setea de viață colcăe și în noi cu aceeași intensitate chiar când vulgul civilizației ne întinde, din atavism, haina sa ucigătoare

Fi-vom înțelege și sprijiniți oare?

V. DIMITRIU-LEORDA

Pentru Pedagogia Medicală

Ce este mimica la surdo-muți?

Mimica este, în afară de mijloc de dezvoltare a inteligenței surdo-mutului, expresia cea mai înaltă și absolut necesară de înțelegere prin care se exprimă gândirea spirito-individuală a celui lipsit de auz și graiu.

Ea este asemenea unui torent de elocință maiestră și poate egala cu o întreagă colectivitate de

linguistică normală. Însă această mimică nu poate fi înțeleasă de un individ normal, fie el chiar profesor medico-pedagogic. Ea face parte dintr-o firească lege naturală, din o inexorabilă necesitate de înțelegere, — e însăși sufletul care se mișcă, se agită și se desprinde din învelișul de carne și oase.

spune atunci când relațiile se ivesc între surdomut și o administrație publică oarecare. Aci survine greutatea. Surdomutul dorește ca ca să fie satisfăcut întocmai ca și semenul său normal iar reprezentantul autorității publice se vede pus în imposibilitate de-ai satisface dorințele, lipsindu-le elementul de comunicare ale ideilor.

Nenumărate sunt neplăcerile ce se ivesc pe la diferite administrații publice și în unele cazuri neplăceri și suferințe ireparabile, au

Mimica, sau semnele convenționale, cum îi se mai zice, se învață ușor de un surdo-mut, pe nesimțite și, în cele mai multe cazuri, se desăvârșește de la sine.

Este foarte greu de stabilit genealogia sau origina de unde a venit, de cât doar atâta în privința alfabetului muțesc ce a fost inventat de abatele L'Eppé; așa că, despre origina mimiceii, nu se poate spune nimic, cum niciodată însăși ea — mimica — nu va putea fi păstrată sau înregistrată pe hârtie, neexistând vre'un semn alfabetic, în care caz am putea păstra și noi etapele de civilizație și de gândire spirituală ale tuturor surdo muților. În schimb mimica nu se pierde niciodată fiind transmisă dela individ la individ, dezvoltându-se în interpelarea semnelor după firea individului care o exprimă în felul tragicului poetului, comicului sau al politicianismului. Dar niciodată nu se aseamănă una de alta, cum nu se aseamănă nici ideile indivizilor normali.

Cu alte cuvinte mimica este reflexul sufletului care revarsă ideile-i prin gesticulația mâinilor, prin expresia feței și unde în fiecare gest, mișcare sau tresărire a unui mușchiu, strâmbătură a gurei, a privirii este interceptat un cuvânt... în fine un întreg ansamblu de transmisiuni și înțelegere.

Mimica, privită de un străin, în timpul producției, impresionează urât sau compătimitor, ori, la alți privitori, stârnește râsul batjocoritor pentru că ei nu știu câtă duioșie și farmec ascunde: ca și vorbirea normală, ea este

determinat pe unii să se apropie și să studieze mai de aproape această tagmă de oameni suferinzi.

Cercetători care au aprofundat această chestiune și-și au apropiat-o în toate amănuntele, mare le fu surprinderea observând cât de multe lipsuri sunt în această chestiune și că surdo-mutitatea privită în ansamblul ei este o mare nenorocire.

Ne-am obișnuit să numim surdomut pe individul care este surd și tot odată și mut, iar în unele

plină de poezie și sonoritate, însă vizuală.

Natura, deși lovește în om, compensează pe nenorocit cu alte mijloace de înțelegere prin care și existența devine mai suportabilă. Dealtfel, mimica propriu zisă universală nu poate fi adoptată și desăvârșită fără ajutorul școlii și al mediului pe când cea așa zisă socială-gesticulată și înțeleasă de toți, chiar și de normaii, — o poate oricine semnala, ea nu este nici frumoasă, nici nobilă.

Dintre toate semnele de înțelegere, mimica universală este cea mai demnă de admirație și uimire cu cât ea isvorește din suflet asemenea fulgerului. În ciocnirea gândului din care scapără ideile-i scurgându-le în gesturi tumultuoase și de vervă convingătoare.

La omul normal mijlocul de înțelegere, pe care sufletul îl revarsă, este viul grai, ideile se scurg fără a întâmpina în cale vre-un obstacol, pe când la surdomut, având gândirea intactă dar lipsindu-le cu desăvârșire auzul și graiul — care este punctea de legătură a sufletului dinlăuntru cu cei din afară — scurgerea ideilor căutând să iasă la iveală, ocolește obstacolul — graiul alterat — dând năvală în corpul superior, al individului, prin care apoi răbufnește în gesturi formând semnele convenționale.

Dacă un profesor medico-pedagogic ar înțelege — măcar 10 la sută din semnele mimate, el ar pătrunde și înțelege adevărata psihoză a surdo-muților și ar constata bogăția spirituală care se exteriorizează în gesturi mimate,

cazuri chiar numim pe acest suferind numai cu „mutul“.

Unii însă, au desăcut noțiunea surdomut în două noțiuni: prima surd și a il-a mut, iar după această împărțire trebuie să credem că avem de a face cu două defecte, ceace nu corespunde adevărului.

Nu tot cel ce e surd trebuie numai decât a fi și mut.

Surdomut se poate numi acela care născându-se surd sau care mai târziu devenind surd și dato-

(continuare p. 112)

neînțelese de ei și considerate drept măimutăreli ce trebuiesc — după părerea lui greșită — îndepărtate și suprimate.

Cu toate că institutul de surdo-muți din Focșani este cel mai năpăstuit ca local și adevărată instituție națională, totuși ies din el absolvenți formați și pregătiți de lupta grea a vieții, capabili de orice înțelegere asupra rostului vieții sociale, pe când ceilalți absolvenți din celelalte instituții similare, deși demutizați dar cu mimica universală interzisă — având numai pe cea socială — întâmpină tot greul vieții — până când vicisitudinile soartei îi mână spre centrele orașelor, unde se reunesc în asociațiuni. Acolo, în mod uniform, se împărtășesc și și asimiliază cunoștințele: de aci se simt cu adevărat oameni.

Exprimarea ideilor, surdo-mutisme — prin semnele mimate — e așa de puternică, de expresivă și plină de bogăție spirituală, încât uimește pe însuși individul care o exprimă — știindu-se bine că cultura intelectuală la surdo-muți aproape nu există decât la cei ce și-au căpătat infirmitatea în plină vârstă școlastică, normală, adică dela 7 ani în sus. Excepție intelectuală fac cei ambițioși cu voința fermă de a se ridica din obscuritate, prin mijloace proprii, autodidacte, cari sunt destul de rari în fiecare stat.

V. D.-L.

Surdo-muții pe timpul lui Carol Davilla BUCUREȘTI: PANTELIMON-TEI

E mult timp de când am cunoscut școala lor și parte din elevi.

Școala lor dela Pantelimon, unde este spitalul Eforiei, și care era pe atunci sub ocrotirea vestitului doctor Davilla ce se interesa de aproape de bunul mers al ei.

De altfel era frumos organizată pot spune militărește, întrucât pe lângă uniforma de iarnă din postav zis de Brașov culoare maro deschis și bonetă roșie, vara din dock alb, erau echipați, cu arme, cu baionete și ranițe pentru instrucție. Elevii cei mari făcând gardă în timpul zilei și nopții la poarta școlii și dormitoare.

O mirare! Instrucția militară care o executau cu o precizie de bătrâni ostași și pentru a dumeri pe oricine, este că

rită acestui defect a pierde limba sau vorbirea.

Rezultă din toate cercetările întreprinse până acum că toți indivizii care au pierdut auzul rămân și devin surdomuți chiar dacă au învățat vorbirea în vre-o școală.

Conținutul noțiunii „surdomut” este oarecum bogat și din această bogăție a conținutului rezultă multe neînțeleșuri gândindu-ne numai la faptul următor:

Un surdomut inteligent care s'a instruit, vorbește bine, cetește pe buze aproape la perfecție parcă ar auzi, i se spune în mod obișnuit „demutizat” parcă ar fi ne-

instructorul lor un sergent aghiotant, dă comanda prin cuvinte expuse manual și semne convenționale ce se obișnuiesc și acum pentru atențiune; iar la un semn poruncitor prin mișcarea mâinii, comanda era executată. Pe atunci la instrucția cu arma orice mișcare, chiar scriama cu baioneta etc., pentru surdo-muți erau cele mai ușoare de executat. Atențiunea lor era din cea mai încordată.

Marșuri executate în oraș în coloană cu un trompet și sub o disciplină corectă, făcea admirația tuturor.

Dar pentru surdo-muți, aceasta nu era decât o dexteritate.

La cursuri, dădeau cea mai mare atențiune; iar memorizarea nu cerea nimic de dorit. Calculul mintal le erau în totul pătrunzător și deci aveau într'nșii o desăvârșire complectă, afară că nu puteau vorbi și auzi.

Pe atunci, încă nu erau cunoscute noi metode pentru a se obișnui cu vorbirea, totuși pentru cei ce și-au complectat studiile, absolvind cele patru clase erau stăpâni pe materie.

Dar școala de surdo-muți dela Pantelimon își avea un rol mult mai important, ca pe lângă cultură să îndeletnicească pe toți elevii la diferite meșteșuguri.

Pe lângă pictură, desen și caligrafie, cari se predau de fostul profesor regretatul Sava Henția un mare și de valoare pictor, surdo-mut, după aplicațiile fiecăruia, se îndeletniceau la sculptură în lemn, tâmplărie, croitorie, cismărie, tinichigerie etc., din care au eșit cei mai buni meșteșugari.

Notez pe câți-va drept amintire ca: Petre Negulescu pictor de valoare care avea inspirații și imaginații uimitoare, Teodor Butte tâmplar excelent, Petrescu artist sculptor în lemn, Beer cismar, Georgescu dela Ciocina desenator, Constantinescu macedonean tâmplar, Ghimpețeanu un excelent tâmplar, iar în urmă funcționar la Tribunalul de Ialomița, Pache Protopopescu fiul marelui Pache Protopopescu și alții, alții de cari nu-mi amintesc.

Nu știu dacă mai trăiesc, totuși am cea mai mare mulțumire sufletească, când-mi-amintesc că la parte dintr'nșii le-am fost ocrotitor, în diferite împrejurări ce nu se puteau rezolvi și să nu se mire nimeni, că pe acele vremuri, puțini se găseau ca să cunoască și să nu respecte pe un surdo mut.

Și pentru a aduce laude acestor infirmi ce formează o clasă separată, dupe aprecierile făcute de mine însumice am fost în cercul lor, unde am constatat că sunt oameni de inimă, modești, muncitori, curagioși și cinștiți, ceea ce le face fală ca buni cetățeni, iubitori de familie și societate.

C. PETROVICI

Citiți și răspândiți „Răsăritul Nostu”

potrivit acest cuvânt pentru el și atunci i se spune de cei din jur și chiar el își spune sunt „fără auz”.

Cum spuneam mai sus noțiunea fiind cu o sferă mai largă cuprind de în sânul ei multe lucruri nelămurite depe urma cărora are de suferit nerocitul izbit de această infirmitate.

Rezultă astfel din cercetările întreprinse că noțiunea „surdomut” n'ar fi cuvântul potrivit cu care să se exprime o stare complectă și bine definită datorită faptului că toți surdomuții au voce.

Pe temeiul nularității acestei

Staturi pentru părinți cari au nefericirea să aibă copii surdo-muți

Intru'cât la noi în țară lipsesc lămuriri oficial publicate pentru părinții cari au copii surdo-muți prin care să se a-rate cum să i se dea creșterea necesară de care au nevoie acești copii, lipsiți de auz și graiu, înainte de a intra în școală, se publică aceasta în speranța că vor fi de folos atât pentru nefericiți copii s. m. cât și pentru învățători cari vor avea, mai târziu, însărcinarea de a-i instrui.

Aceste sfaturi sunt culese dintr'o carte pedagogică, germană, care în momentul de față urmează a fi tradusă în românește (primele pagini din această traducere va apare în numărul viitor). Astăzi, cred necesar, a da câte-va sfaturi care privește imediata necesitate de aplicare în privința stării fizico-sufletească a copilului surdo-mut, în perioada anilor anteriori școlii.

Ar fi cel mai mare bine de a se înființa pe lângă fiecare școală primară — acolo unde nu există institut de surdo-muți — și o grădiniță de copii surdo-muți, unde acești copii să primească primele îngrijiri trupesti și o pregătire sufletească în așa fel ca intrând în cl. I-a a institutului de surdo-muți copii să aibă o dezvoltare fizico-sufletească, bine sporită și prin exerciții gimnastice.

La cei mai mulți copii, cari vin la institut, se constată că cei mai mulți sunt lipsiți cu totul de aceste pregătiri binefăcătoare, ba de cele mai multe ori stările lor lasă de dorit ceva mai mult de cât trebuie să fi fost după starea lor proprie.

Pricina acestor cauze este că au fost neglijați de părinții lor cari — în dorința lor de a-i mângăia în nenorocirea de care au fost loviți copii lor — nu știu cum să se poarte cu ei, îi răsfăță și le permite prea multă libertate în obișnuințele rele sau îi implinesc toate dorințele lui, astfel că cu timpul copilul devine un tiran al casei spre supărarea familiei și spre răul lui însuși.

În alte cazuri copii surdo-muți sunt considerați ca o povară grea în casa părintească; la alții ca o pacoste sau o rușine socială din care cauză părinții își ascund copii s. m. de ochiul străin, fapt pentru care mulți rămân pe toată viața niște sălbătaciuni.

Din această cauză institutorii întâmpină greutăți în a-i readuce la atitudini mai bune, arătându-i, pe cât pot, a-i face să înțeleagă lucrurile bune de cele rele și reușesc în mare parte a-i readuce la simțăminte bune. Aproape, în majoritatea cazurilor, copii surdo-muți — afară de lipsa auzului — n'au nici un alt defect, deci de ce să nu fie și ei influențați a se desvolta pe calea normalității ca și ceilalți copii până ce vor intra la școală? Desigur acest lucru nu este ușor dar părinții trebuie să gândească la viitorul copiilor lor surdo muți cari vor avea să lupte cu greutățile vieții pentru a înțelege partea lor de răspundere.

De aceia părinții trebuie să-și dea mai multă silință de a se ocupa în de aproape cu creșterea lor.

Starea trupestă a copilului surdomut în cele mai multe cazuri suferă încă urmele boalei de care a suferit și în

care și-a pierdut auzul. De aceia trebuie supravegheat cu multă stăruință mai ales că copilul după ce și-a pierdut auzul nu poate spune nevoie sale și nici ce îl doare. Fiecare schimbare pe fața lui trebuie să aibă o pricină care trebuie căutată. Este bine că același medic să fie consultat în mersul boalei copilului, în felul acesta medicul va pătrunde mai bine firea pacientului său.

Deasemenea și cerințele igienice trebuiesc aplicate cu strictețe. Locuința umedă, fără soare și aer e cu atât mai periculoasă pentru copilul surdo-mut cu cât el este mai mult înclinat spre boală decât unul normal. El trebuie ferit de curentul aerului și de răceli pentru că guturalele produc ușor o inflamație a urechilor mai ales dacă acești sunt încă bolnavi. Cel mai bun mijloc de prevenirea răcelilor este întărirea organelor de respirație.

Copilul trebuie să se obișnuiască de a respira prin nas cu gura închisă. El să învețe de a face gargară. Niște pilipi care eventual se află în nas sau în gât, trebuie imediat operați pentru că ele pricinuesc diformități a poziției dinților și a părților gurei, care mai târziu este necesară copilului pentru vorbire. Prin faptul că copilul surdomut nu vorbește și strigă, plămâni lui rămân îndărât în desvoltare.

De aceia se recomandă că copilul să se joace cât mai mult în aer curat; să sufle în roate de hârtie; să alerge mult; să facă bășicuțe de săpun; să facă jocuri de mișcare etc...

Hrană să fie suficientă. Să nu-i se dea dulciuri și alcool. În ce privește somnul, trebuie de observat, că copilul surdo-mut doarme mult mai adânc ca unul cu auz. Din această cauză el de multe ori udă patul în timpul somnului. În acest caz este cu totul greșit de a se pedepsi copilul. Trebuie de consultat medicul care știe ce este de făcut. Udarea patului nu este de loc o urmare a surdo-muteniei.

Îmbrăcămintea copilului să fie ca la toți copii dar se pune în vedere părinților că îmbrăcămintea poate fi bine utilizată pentru educație și bună purtare a copilului. Copilul trebuie să fie obișnuit să se îmbrace singur și să fie deprins a-și păstra îmbrăcămintea în bună stare și curățenie.

Foarte însemnat este îngrijirea dinților și a gurii, pentru că dinți buni și păstrarea lor intactă ușurează învățarea vorbirei. Când copilul se scaldă afară urechile trebuiesc astupate cu vată muțată în ulei.

Păstrarea bună și îngrijirea celor 4 simțuri rămase este intacte foarte însemnate pentru copil. Ochii trebuie bine îngrijii și imediat căutat la medic, dacă se arată vreo boală de ochi. Urechile nefuncționând este pricina că copilul nu vorbește. Trebuie consultat la un medic specialist poate că auzul mai poate fi salvat. Odată ce a fost stabilită pierderea definitivă a auzului, să nu se mai facă cheltueli zadarnice. Dar cu toate acestea sunt copii surdo-muți cari mai au un rest de auz, aceștia trebuie cruțați cu precauțiune spre a nu se pierde și acest rest.

Dsepre îngrijirea sufletească e în numărul viitor.

Adolf Lunz

noțiuni în țara noastră toate părțile din legile în vigoare care privesc pe surdo-muți sunt neprecise, nu clarifică, nu definește pozițiunea socială a surdomutului.

Și acolo unde legea spune ceva despre acești infirmi, apoi din conținut se desprinde o mare nedreptate, întrucât tratamentul lor este fixat, ceva superior animalității sau ca oameni iresponsabili sau inconștienți de toate acțiunile lor.

Se știe azi că atât surzenia cât și muțenia sunt defecte trupesti și'n consecință surdomutitatea este un defect trupesc.

În lumina acestui adevăr constatat și bine stabilit trebuie de luptat și reacționat în sensul ca toate legile de organizare ale statului să privească surdomutitatea ca un defect trupesc iar nicidecum sufletesc.

Și atunci surdomutul nu va mai fi privit ca o povară sau ca o pacoste a societății.

Multe elemente dintre surdomuți au dat dovadă că pot fi egali dacă nu altfel față de cei normali atunci când nu le lipsește inteligența-

La lupta pentru luminarea cauzei!

Gh. Constantinovici